

GA - 39

РУДОЛФ ЩАЙНЕР

РУДОЛФ ЩАЙНЕР

П И С М А

Д О

Ч Л Е Н О В Е Т Е

1924

превод от немски: ДЕСИСЛАВА АТАНАСОВА

изготвил: ПЕТЪР ИВАНОВ РАЙЧЕВ – сканиран от книга

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

	СТР.
1. Основаване на Единното Антропософско общество на Коледното събрание 1923 г. в Дорнах, Швейцария, 13 януари 1924.....	4
2. До всички членове * I Писмо - 20 януари 1924.....	12
3. До всички членове * II - 27 Януари 1924 Относно правилното отношение на Обществото към антропософията.....	14
4. До всички членове * III - 3 Февруари 1924 Относно антропософските събирания.....	16
5. До всички членове * IV - 10 Февруари 1924 Относно позицията на членовете към Обществото.....	19
6. До всички членове * V - 17 Февруари 1924 Относно ръководните антропософски принципи.....	21
7. До всички членове VI - 24 Февруари 1924 Относно стремежа към познание и волята за самодисциплина.....	23
8. До всички членове * VII - 2 март 1924 Относно работата в Обществото.....	24
9. До всички членове * VIII - 9 март 1924 Относно дейността в Обществото.....	27
10. До всички членове * IX - 16 март 1924 Индивидуално формиране на антропософските истини.....	29
11. До всички членове * X - 23 март 1924 Относно представянето на антропософските истини.....	30
12. До всички членове * XI - 30 март 1924 Относно преподаването на антропософия.....	32
13. До всички членове * XII - 6 април 1924 Относно формирането на груповите събирания.....	34

14. До всички членове * XIII - 18 май 1924	
Относно природата на човека като картина.....	35
15. До всички членове * XIV - 25 Май 1924	
Относно настроението, което трябва да присъства на груповите събрания.....	37
16. До всички членове * XV - 1 юни 1924	
Още нещо за настроението, необходимо на груповите срещи.....	39
17. До всички членове * XVI - 6 юли 1924	
Нещо повече за резултатите от Коледното събрание.....	41
18. До всички членове * XVII - 13 юли 1924	
Относно разбирането на духа и съзнателното изживяване на съдбата.....	43
19. До всички членове * XVIII - 10 август 1924	
Относно използването на "Ръководните мисли".....	46

13 януари 1924

ОСНОВАВАНЕ НА ЕДИННОТО АНТРОПОСОФСКО ОБЩЕСТВО НА КОЛЕДНОТО СЪБРАНИЕ 1923 г. в Дорнах, Швейцария

Да се придаде на Антропософското общество най-подходящата форма за развитие на Антропософското движение - това бе целта на завършилото Коледно събрание. Такъв вид Общество не може да има абстрактни правила или устави. Защото неговата основа е дадена във възгледите за духовния свят, които са представени като антропософия. Голям брой мъже и жени днес намират вече импулс, който чувстват, че е ценен за духовните им стремежи. Това, от което се нуждаят техните души е обединението им с други сродни по ум хора в едно Общество. Защото човешкият живот разгръща своята истинска същност във взаимното даване и приемане в духовната област. В природата на нещата е залегнало тези, които биха направили антропософията съставна част от своя живот, да желаят едно общество, чрез което да я поощряват.

Но дори антропософията да има корени във вече спечелените познания за духовния свят, все пак те не са нищо повече от едни корени. Клоните, листата, цветовете и плодовете на антропософията растат във всички полета на човешкия живот и дейност.

С мисли, които изявяват същността и законите на духовното същество, повикът за антропософия звучи в самите дълбини на творческата душа на човека. Извикани са нейните художествени сили. Изкуството получава подбуди от всички страни. Антропософията излива в сърцата на хората топлината, която се запалва, когато очите на душата се повдигнат към духовния свят. В искрена отдаденост на Божественото в света се събужда религиозното чувство и така се задълбочава и засилва истинската религия.

Антропософията отваря своите извори и човешката воля, наситена с любов, може творчески да черпи от тях. Запалвайки любовта на човечеството антропософията израства творчески в морални импулси за действие и в упражняване на истински социален живот.

Антропософията насища с плодоносните семена на духовното виждане погледа на човека в природата, превръща обикновеното природознание, което е знание за природата, в истинско познание за нея.

По всички тези начини антропософията поражда множество жизнени задачи. Но те могат да намерят своя път към по-широки кръгове от човешкия живот само, когато тяхна изходна точка е грижата за едно общество.

Ръководството на Гьотеанума в Дорнах отправя покана, един призив към хората, които са на мнение, че антропософията, по начина по който

се развива там, се стреми да разреши тези задачи на Коледно събрание, където усилията за основаване на различни антропософски общества, продължаващи от известно време, да бъдат доведени до подходящ завършек.

Отговорът беше над очакванията. Между 700 и 800 души присъстваха на полагането на "Основополагащият Камък" на Единното Антропософско общество. Протоколите за тези хора ще бъдат постепенно описани в поредни части на приложенията на "Гьотеанум".

На мен се падна да открия и вода срещите. Откриването стори с радостно сърце. До мен стоеше Алберт Шефен, швейцарският поет. Антропософите от цялото събрание гледаха към него с благодарни души. Те се бяха събрали на швейцарска земя, за да основат Антропософското Общество. На Швейцария, в лицето на Алберт Шефен, те дължаха един от най-изтъкнатите си членове, на когото гледаха с истински ентузиазъм. В негово лице Швейцария стоеше пред мен представена от един от най-благородните си синове. И първите ми думи бяха сърдечно поздравление към него и всички наши приятели в Швейцария. След това го призовах да направи встъпителното обръщение.

Това бе дълбоко затрогващо обръщение. Алберт Шефен говори със своята чудесна изразителна, пластична, образна поезия на езика. Красно-речиви и могъщи видения възникваха пред всеки, който го слушаше.

Ние виждахме с очите на душата полагането на Основния Камък на Гьотеанума през 1913 г. Не мога да намеря думи, за да опиша какво преживях, когато действието, в което участвах преди 10 години, отново израсна пред мен в картината на Алберт Шефен.

Думи, идващи от духа с вълшебна художественост, извикаха пред умовете ни изграждането на Гьотеанума - стотици предано работещи ръце, стотици вдъхновено биещи сърца.

После Гьотеанумът горя. Цялата трагедия, болката на хиляди, отново запулсира при думите на Шефен.

И накрая една друга картина: на преден план самото Същество на Антропософията, преобразено в душата на поета. И на заден фон противниците, не обвинявани, а просто и спокойно изобразени с цялата негова пластична сила на изразяване.

"Десет години Гьотеанум"; човек добре можеше да почувства колко дълбоко потънаха думите на Шефен в сърцата на присъстващите.

След това толкова ценно за случая встъпление трябваше да говоря за формата, която Антропософското общество сега трябва да приеме.

Изложих това, което трябва да заеме мястото на обикновените правила и устави. А именно едно описание на това, което хората искат да постигнат чрез чисто човешката взаимовръзка, събирайки се в Антропософс-

кото общество. Гьотеанумът, с неговите оскъдни бараки и временни дървени зали след пожара, бе мястото, където антропософията щеше да се подхранва. Трябваше да се каже как неговите ръководители разбират тази задача и какво смятат, че ще бъде нейното влияние върху човечеството. Също така как си представят работата, която щеше да бъде провеждана в една "Свободна Школа за Духовна Наука". Не можеше да става въпрос за издигане на принципи, към които да се очаква преданост. Трябваше да се опише една съществуваща действителност, да бъде изложен нейния характер. Към което да се добави: член може да стане всеки, който иска да отдаде сътрудничеството си и подкрепата си на нещата, които се извършват в Гьотеанума.

Като "Устав", който обаче не е устав, а едно описание на обществото, което може да произлезе от описаната по-горе чисто човешка и жива взаимовръзка, се предлага само следното:

1. Единното Антропософско общество е замислено като съюз между хора, които се стремят да обхванат душевния живот на индивида и на самото човешко общество на основата на истинско познание за духовния свят.

2. Ядрото на това Общество бе създадено от определени лица по Коледа на 1923 г. в Гьотеанума, Дорнах. Те са проникнати от убеждението, че в наши дни вече съществува истинска Наука за духовния свят, създадена през изминалите години и чиито важни подробности са вече публикувани, а днешната цивилизация е лишена от една истинска наука за духовния свят. Антропософското общество превръща грижата си за тази наука в своя първостепенна задача. И то ще се опита да я изпълни като постави в центъра на свои те усилия развитието на антропософската духовна наука и произтичащото от нея братство в съвместния социален живот, подем в моралния, религиозния, художествения и изобщо цялостния духовен живот на човека.

3. На своето учредително събрание основателите на Обществото, в съгласие с ръководството на Гьотеанума, приеха, че: "Развиването на антропософията в Гьотеанума води до резултати, които могат да послужат като стимули за духовния живот на човека, независимо от неговата национална принадлежност, социално положение или религия. Тези резултати в истинския смисъл могат да доведат до възникване на социален живот, основан върху братска любов. Превръщането на тези резултати в свои собствени и основаването на живота върху тях, не зависи от никаква научна степен или образование, а само от непредубедената човешка природа. Обаче изследванията, които водят до тях и до способност за преценката им, се постигат чрез системно и целенасочено духовно-научно обучение. Тези постижения по свой начин са толкова точни, колкото

и постиженията на естествените науки. Ако получат всеобщо признание, както естественаучните постижения, те ще предизвикат подобен напредък във всички области на живота - не само в духовната, но и в чисто практическата област.

4. Единното Антропософско общество в никакъв смисъл не е тайно, а напълно открито общество. Негов член може да стане всеки, независимо от своята националност, социално положение, религия, научни или художествени убеждения, стига да счита за оправдано съществуването на една институция каквато е Гьотеанума в Дорнах - Свободния Университет за Духовна Дейност в Науката и Изкуството. Антропософското общество отхвърля всякакъв вид сектантство. То не разглежда политиката като част от своите задачи.

5. Единното Антропософско общество вижда Университета за Духовна Наука в Дорнах като естествен център на своята дейност. Той ще се състои от 3 класа. Членовете на Обществото ще бъдат допускани в него чрез подаване на заявления, след период на членство, определян от отговорните за това лица в Гьотеанума. Така ще става постъпването в първи клас на Свободния Университет за Духовна Наука. Приемът във втория, съответно в третия клас, ще се осъществява след като ръководството на Гьотеанума намери достатъчно основания за това.

6. Всеки член на Единното Антропософско общество, според условията обявени от Ръководството, има право да участва във всички лекции, представления и срещи, уреджани от Обществото.

7. Засега учредяването на Университета за Духовна Наука се възлага преди всичко на Рудолф Щайнер, който трябва да определи своите сътрудници и евентуален наследник.

8. Всички издания на Обществото се публикуват открито, както и изданията на други организации в него. Същото се отнася и за изданията на Университета за Духовна Наука, но по отношение на тях Ръководство то си запазва правото да оспорва всяка преценка върху тези издания, която не е основана на онова предварително обучение, на което са основани самите издания. И в този смисъл ще се отхвърлят всички преценки и мнения, които се дават без съответното предварително обучение, каквито са въпреки и отношенията в признатия научен свят. Ето защо изданията на Университета за Духовна Наука ще носят следната забележка: "Отпечатано като частно издание за нуждите на ... клас към Университета за Духовна Наука при Гьотеанума ...". "Никому няма да се признава правото за компетентна преценка на тези издания, ако тя не се основава на предварителни познания, придобити в този Университет или извън него по начин, който е признат от Университета за равностоен. Друг

вид преценки ще бъдат отхвърляни, доколкото авторите на съответните работи не пожелаят дискусия."

9. Цел на Антропософското общество е насърчаването на изследванията в духовната област, а самите изследвания са цел на Университета за Духовна Наука. Антропософското общество е длъжно да изключва всякаква догматика, независимо в коя област възниква.

10. В началото на всяка година Единното Антропософско общество провежда в Гьотеанума редовно годишно събрание, на което Ръководството изнася отчетен доклад. Дневният ред се известява на всички членове шест седмици преди неговото откриване. Ръководството може да насрочи извънредни събрания, чийто дневен ред също се прави достояние на всички членове три седмици преди събранието. Предложения от отделни членове или групи следва да се изпращат не по-късно от една седмица преди датата на заседанието.

11. Членовете на Обществото могат да се обединяват в по-малки или по-големи групи по регионален или друг принцип на дейност. Седалището на Единното Антропософско общество се намира в Гьотеанума. От там Ръководството поддържа връзки с членовете и групите за това, което то счита за непосредствена задача пред Обществото. Тази връзка се осъществява най-вече с помощта на съответните представители, които се избират от отделните групи. Групите осъществяват приемането на нови членове. За членство се кандидатства писмено и се получава с разрешение на Ръководството в Дорнах. Всяка членска карта трябва да бъде разписана от Председателя на Обществото в Дорнах с препоръка на груповия представител. Препоръчва се всеки член да се присъедини към дадена група. Само в случай, че това е невъзможно, съответното лице следва да поиска членство направо в Дорнах.

12. Членският внос се определя от самите групи. Независимо от това всяка група трябва да изпраща за всеки свой член по 15 швейцарски франка до централното ръководство в Гьотеанума.

13. Всяка работна група създава свой собствен устав, стига той да не е в противоречие с устава на Единното Антропософско общество.

14. Печатен орган на Обществото е седмичното списание "Гьотеанум", в чиито притурки се публикуват и официалните съобщения на Антропософското общество. Това разширено издание на "Гьотеанум" се доставя само на членовете на Антропософското общество.

В тясна връзка с Учредителното събрание в утрото на 25 декември бе тържеството, наименовано "Полагане на Основния Камък на Единното Антропософско общество". Полагането на този Камък може да бъде само в идеално-духовен смисъл. Почвата, в която този Камък бе положен можеше да бъдат само сърцата и душите на личностите, обединени в

Обществото, а самият Основополагащ Камък може да бъде извиращият от антропософския живот начин на мислене. Както се определя от знаците на настоящето, той се изразява във волята, чрез задълбочаването на човешката душа, да се намери пътя към виждането на Духа и към живота с Духа. Искам първо тук да представя стиховете, в които се опитам да оформя този Основополагащ Камък и да опиша по-нататък Учредителното събрание в този вестник.

Душа човешка!
Ти живееш в крайниците,
Които през пространствения свят
Теб отвеждат в същността на морето на духа:
Упражнявай спомнянето за духа
В дълбините на душата,
Където във властващото
Битие на Твореца всемирно
Собственият Аз
В Божия Аз
Пребъдва;
И ти наистина ще живееш
В мировата същност на човека.

Защото Духът-Отец във висините властва
Пораждащ битие в дълбините на света:
Вие Духове на Силите,
Нека от висините прозвучи,
Това което в дълбините ехото намира;
То говори:
От божествения свят човечеството произлиза.
Това чуват Духовете на Изток, Запад, Север,Юг:
Човеците нека го чуят.

Душа човешка
Ти живееш в ударите на сърцето и белия дроб,
Които чрез времевия ритъм
Теб отвеждат в усещането за собствената душевна
същност:
Упражнявай размисъла за духа
В душевно равновесие,
Където бушуващите
Дела на идващите светове

Собствения Аз
С мировия Аз
Съединяват;
И ти наистина ще чувстваш
В душевната дейност на човека.

Защото Христовата воля властва в околния свят
В мировите ритми благославяйки душите:
Вие Духове на Светлината,
Нека от Изтока се възпламени,
Това което чрез Запада себе си формира;
То говори:
В Христос смъртта превръща се в живот.
Това чуват Духовете на Изток, Запад, Север,Юг:
Човеците нека го чуят.

Душа човешка
Ти живееш в почиващата глава,
Която от основите на вечността
За теб открива мировите мисли:
Упражнявай съзирането на духа
В спокойствието на мислите,
Където вечните цели на боговете
Светлината на мировата същност
На собствения Аз
за свободна воля
Даряват;
И ти наистина ще мислиш
В духовните основи на човека.

Защото мировите мисли на духа властват
В мировата същност умолявайки за светлина:
Вие Духове на Душите,
Нека от дълбините бъде измолено,
Това което във висините чуто ще бъде;
То говори:
В Духа на мировите мисли пробужда се
душата.
Това чуват Духовете на Изток, Запад, Север,Юг:
Човеците нека го чуят.

В поврата на времената
Светлината на мировия дух навлезе
В потока на земната същност
Нощният мрак
Беше преодолян;
Ясна дневна светлина
Засия в човешките души;
Светлина
Която сгрява
Бедните сърца на пастирите;
Светлина,
Която озарява
Мъдрите глави на царете.

Божествена светлина,
Христос-Слънце,
Сгрей
Нашите сърца;
Озари
Нашите глави;
За да бъде добро,
Това което ние
От сърцата основаваме,
Това което ние
От главите
Целенасочено да осъществим
Стремим се.

* Медитацията е превод на Димитър Димчев

Ръководство (Vorstand) на Единното Антропософско общество
Ръководството бе сформирано по време на Коледното събрание от личности, които по естеството на връзката си с антропософския живот ще бъдат способни в случая да поемат инициативата за действие в посоката, показана в тези параграфи. Те трябва да бъдат хората, които работят в Гьотеанума. Връзките им с другите длъжностни лица от Обществото ще бъдат обсъдени в следващите броеве на Новини. Имената на членовете на този Изпълнителен съвет или Ръководство са следните:

Първи председател: д-р Рудолф Щайнер
Втори председател: Алберт Щефен

Протоколчик: д-р Ита Вегман
Членове: Мария Щайнер
 Лили Врееде
Секретар и касиер: д-р Гюнтер Вахсмут

Това Ръководство е споменато в параграф 15 на Устава като Учредително ръководство.

Желателно е Новините да бъдат публикувани в превод за членовете от различните страни. Ние молим секретарите или ръководствата на отделните Общества или Групи да отправят към нас предложения относно тези преводи.

20 януари 1924
ДО ВСИЧКИ ЧЛЕНОВЕ
ПИСМО I

Учредителното Коледното събрание за основаване на Единното Антропософско общество не може да изчерпи съдържанието си само с това, което изживяха събралите се в Гьотеанума членове. Това съдържание ще бъде осъществено едва тогава, когато в бъдеще навсякъде, където антропософията е обичана, бъде по чувствано: чрез изпълнението на това, което бе подбудено на това Събрание, идва нов антропософски живот. Ако това не стане, Събранието не ще изпълни своята задача. Така говореха и чувствата на тези, които бяха участници в него.

Антропософският живот се развива повече от двадесет години. Ако оставят собственият си опит да говори, личностите, които са работили съвместно в досегашните форми на този живот, ще разберат защо от Гьотеанума бе направен опит да се даде нов импулс.

Антропософското усилие израсна от малки начинания. В рамките на Теософското общество се срещнаха малко на брой хора, за да участват в това, което пристъпи към тях под особения образ на антропософията. Отначало те искаха да се запознаят с тази антропософия и я направят плодотворна в своя живот. В тесни кръгове и малки публични събирания се разговаряше за духовния свят, за същността на човека и за начина, по който човек стига до познание за тях. Едва ли някой друг извън кръга на участниците в тези събирания се интересуваше от представяните там неща. И мнозина от участниците откриха това, което душите им търсеха с най-дълбок копнеж. Тогава те станаха или предани, тихи участници, или малко или повече ентусиазирани сътрудници. Други не намериха това, което търсеха и разбирайки го останаха настрана. Всичко продължаваше да се развива спокойно и без смущения отвън.

И това продължи дълги години. Развиваха се основните духовни и душевни възгледи. В това развитие се достигна много далеч. Можеха да се създадат възможности тези, които отдавна се занимават с антропософия да се издигнат от основните към висшите истини. Бяха поставени основите на антропософията не само като духовно-научна система на познание, но и като нещо живо в много човешки сърца.

Но антропософията стига до самите корени на човешкото съществуване и в тези корени тя се свързва с всичко, което израства от творческата дейност и изживяване на човека. Затова бе природосъобразно тя да разпрострира своята дейност постепенно върху все нови и нови области на изживяване и творчество.

Бе поставено начало в областта на изкуството. В Мистерийните представления бе дадена художествена форма на това, което духовният поглед разкриваше за света и за човека. Много членове изпитваха дълбоко удовлетворение да приемат отново вече в художествени картини това, което дотогава само бяха поглъщали в душата си, без външни образи.

И тук никой извън кръга на участниците не прояви съществен интерес. След това у някои ентузиазирани и жертвоготовни антропософи се породиха замисълът за изграждане на собствен дом на Движението. През 1913 положихме неговия Основен камък, което впоследствие се превърна в Гьотеанума, изграден през следващите години.

По това време се случи нещо друго. Мъже и жени, които работеха в една или друга област на науката или академичното образование, постепенно навлязоха в Обществото. Първоначалната подбуда за присъединяването им със сигурност беше широко разпространената и чисто човешка нужда на сърцето и душата. Те искаха да намерят в собствените си души пътища, водещи към светлината на духа. Но техният научен опит им помогна също да разберат, че господстващите научни възгледи се провалят навсякъде, където решаващите познания се превръщат в изгаряща нужда за човека, защото стигат до задънена улица. Те трябваше да разберат, че науките биха могли да напреднат, ако бъдат оплодени чрез Антропософията. И така се появи антропософската работа в различни области от науката.

Чрез Гьотеанума и научната му дейност Антропософското общество застана пред света по такъв начин, че неговото спокойно и несмушавано развитие, на което се беше радвало дотогава, приключи. Вниманието бе привлечено върху Антропософията. Хора извън нейния кръг започнаха да питат какво в нея е правилно и благотворно. Неизбежно се появиха хора, чийто убеждения се различаваха от това, което показваше антропософията или чийто живот бе свързан с неща, разкривани от Антропо-

софията в светлина, която не им харесваше. Те започнаха да преценяват антропософията от собствените си гледни точки и житейски опит.

Антропософското общество не бе неподготвено за това, което се появи след съвсем кратко време. В него се работеше спокойно. И в тази спокойна работа повечето от членовете намериха пълно удовлетвореност. Редом със задачите, които им определяше мястото във външния живот, това бе всичко, което те вярваха, че трябва да изпълнят.

И кой може да каже, че и в най-малка степен са грешали, като са мислели така? Когато хората в неудовлетворението си се отвърнат от всичко и стигнат до Антропософията, те естествено искат да намерят в нея положителната страна на духовното познание и духовния живот. Те се чувстват обезпокоени в търсенията си, ако от всички страни се сблъскват с борба срещу Антропософията.

За Антропософското общество действително възниква един важен въпрос. Как може да се продължи под държането на необходимия за него истински духовен живот, макар че отмина времето, когато никой освен участващите в него не се интересуваха от антропософия? Пред Ръководството на Гьотеанума се оформи един от въпросите възникващи в настоящия момент, а именно: Необходимо ли е да се приеме, че Антропософското общество трябва да работи за олицетворяване на по-голяма част от Антропософията, от колкото то е vyplъщавало досега? И как може да стане това?

Изхождайки от този въпрос именно бих искал да продължа поредицата от моите "обращения към членовете".

27 януари 1924

ДО ВСИЧКИ ЧЛЕНОВЕ

ПИСМО I I

**ОТНОСНО ПРАВИЛНОТО ОТНОШЕНИЕ НА ОБЩЕСТВОТО
КЪМ АНТРОПОСОФИЯТА**

Антропософията трябва да бъде тук за хората, които в своите души търсят пътищата към духовното изживяване. И ако Антропософското общество иска да изпълни своята задача, то трябва да е в състояние да служи на тези търсещи души. Самото то, като Общество, трябва да открие правилното си отношение към Антропософията.

Антропософията може да процъфти само като едно живо същество. Защото отличителна черта на нейното същество е животът. Тя е струящ от духа живот. Затова тя се нуждае от грижата на живата душа, на топло то човешко сърце.

Първоначалната форма, в която антропософията може да се появи сред хората, е представата; първата врата, на която тя тропа, е тази на прони-

кновението. Ако това не е така, тя би била без съдържание. Би била просто чувство на екстаз. Но истинският дух не "изпада в екстаз"; той говори на един ясен, изпълнен със съдържание език.

Но този език говори на цялото човешко същество, а не само на интелекта. Човек, който би приемал Антропософията с интелекта си, я убива със самото и приемане. Възможно е тогава да открие, че тя е една "студена наука". Той не забелязва, че тя е загубила своя топъл живот от приема, който е подготвил в душата си.

За да съществува в нашето време, антропософията трябва да използва средствата на днешната цивилизация. Пътя си към хората тя трябва да намери чрез книги и лекции. По своето естество тя обаче не е работа на библиотеките. Тя трябва да се ражда отново всеки път, когато човешкото сърце се обръща към написаната книга, за да се научи от нея. Това може да стане само, ако тя е написана така, че човекът да е погледнал в сърцата на своите събратя, за да знае какво да им каже. Това ще бъде възможно само тогава, когато при писането той е докоснат от живота на духа и когато чрез това той е в състояние да довери на мъртвата дума това, което може да почувства душата на читателя, търсеща духа, да го усети като възкресение на ду ха от думата. Антропософски са единствено тези книги, които могат да оживеят в четящия човек.

Още по-малко от мъртвата книга Антропософията може да понася онази книга, придобила само привиден живот в човешка реч. В много области на нашата съвременна цивилизация се получава така, че не се усеща никаква разлика между четенето на книга, или статия, и изслушването на един човек. Когато слушаме един човек ние не се запознаваме със самия него, а с това, което той е мислил и което е могъл да напише.

Подобно представяне е несъвместимо с антропософията. Този, който слуша да се говори за Антропософия от даден човек иска да има пред себе си човека в цялата негова първична същност, а не един изговорен текст.

Затова макар и да е необходимо да живее и като литература, антропософията може всеки път да бъде ново родена, когато в една група от хора тя в думи търси пътя към душите. Но тя ще бъде новородена само там, където човекът, а не питащата мисъл, е това което говори на другия човек.

Поради тази причина Антропософията не може да намери своите пътища посредством агитация, дори и правена с добра воля. Агитацията убива истинската Антропософия. Антропософията трябва да се появи, за щото духът я подтиква към поява. Тя трябва да изложи живота си на показ, защото животът може да се разкрие само чрез битието. Но със своето съществуване тя не подтиква никого. Антропософията трябва да ча

ка да дойде този, който иска да я приеме. Тя трябва да стои далеч от всякаква принуда - дори и от принудата на убеждението.

Ето това е разположението на духа, което бих искал да бъде осъзнато от членовете като нещо твърде необходимо. Това наистина би трябвало да израсне от неотдавнашното ни Коледно събрание.

Натъквали сме се на съпротива, защото това разположение на духа не е живяло чисто в сърцата. Често пъти, макар и да сме се стремели да го поддържаме, не сме успявали да го удържим в проповедта на думи те. В самите ни думи трябва отеква не това, което агитаторски убеждава, а това което придава израз на духа.

Така усещаната и практикувана антропософия действително ще бъде повече Антропософия в сравнение с това, което често е живяло в нашите групи в миналото. Самият Гьотеанум искаше да действа в този и единствено в този дух. Сградата, която изгубихме, бе построена в такива художествени форми, които сами по себе си бяха откровение на този дух. Когато някоя изречена дума се отклоняваше с агитиращ звук следваше разтърсващ дисонанс между нея и формите на сградата. Когато бъде изграден наново, Гьотеанумът ще бъде творение на истината само, ако Антропософското общество навсякъде живо свидетелства за тази истина. Не трябва да си мислим - най-малко пък в Антропософията - че въздействащо може да бъде само това, което е направено изкуствено с тази цел. Това, което живее от същността на своя дух, може да изчака, докато светът пожелае да приеме въздействието му.

Когато това разположение на духа заживее във всяка група на Антропософското общество, тогава духът на антропософията ще заработи във външния свят, там, където наше задължение е да бъдем негови носители. Не трябва да се обвиняваме в лъжливия блясък на потайността; времето, в което живеем, не би го изтърпяло. Това време изисква дейност в пълна публичност. Тайната не е скрита в потайността, а във вътрешна та сериозност, с която Антропософията наново да бъде изживяна във всяко сърце. Тя не може да се предаде с външни средства. Тя може да се схване от душата единствено чрез вътрешно изживяване. Така тя се превръща в тайна, която трябва да бъде разбулвана отново и отново при пробуждането ни за нея. Когато разберем този вид "тайна", тогава ще носим правилната "езотерична" нагласа в душите си.

3 февруари 1924

ДО ВСИЧКИ ЧЛЕНОВЕ

ПИСМО I I I

ОТНОСНО АНТРОПОСОФСКИТЕ СЪБРАНИЯ

Неведнъж се е случвало някой да стане член на Антропософското общество само, защото по този начин може да си купи литературата, която не се продава навън. След това такива членове слабо се интересуват от живота в групите на Обществото. Може би в началото са ходели на събирания, но скоро престават, след което казват: "Това, което става там, на мен не ми помага. Ще разбере Антропософията по-добре, ако се занимавам с нея самостоятелно."

Не може да се отрече, че направените от тези личности упреци срещу събиранията на членовете не винаги са били основателни. Проблемът не винаги се е дължал на събиранията, а често пъти на невъзможните изисквания на някои хора, които не можеха да намерят правилната връзка с тях.

Лесно е да се каже: "Това или онова не ме удовлетворява". По-трудно е спокойно да се наблюдава това, което е неудовлетворително, а след това човек сам да направи нужните усилия, за да допринесе по този начин за подобрието. От друга страна - и няма никаква причина да скриваме фактите - в събиранията на членовете някои неща трябва да бъдат различни от това, което са.

Точно при тези събирания би могла да бъде установена една голяма истина. Когато хората заедно търсят духовното във вътрешна честност, тогава те също намират пътища един към друг, от една душа към друга.

В безброй хора днес се чувства дълбоката нужда от откриване на тези пътища. Те казват: "Ако Антропософията е правилният възглед за живота, тази нужда на сърцето трябва да бъде почувствана от тези, които наричат себе си антропософи". Но тогава те виждат колко много хора от групите представят Антропософията като свое теоретично убеждение, и вече не проявяват никакви признаци за това, че изпитват тази нужда на сърцето си.

Събиранията на антропософските членове трябва разбира се да имат задачата да развиват съдържанието на антропософския светоглед. Там се чете и пише това, което е придобито чрез Антропософското познание. Всеки, който не вижда, че трябва да бъде така, положително не е прав. Ако целта е просто да се разискват всякакви мнения, които човек спокойно може да има и без Антропософията, то тогава не бихме се нуждаели от Антропософското общество. Но ако се остане само с четенето на антропософски текстове или, ако Антропософията се поднесе само като едно учение, тогава е правилно човек и сам чрез лекциите да може да постигне това, което събиранията поднасят.

Всеки, който отива на антропософска събирание, би трябвало да има чувството, че там той ще открие нещо повече, отколкото когато просто самостоятелно изучава Антропософия. Би трябвало да можем да ходим на

събиранията, защото там ще открием хора, заедно с които с удоволствие да искаме да се занимаваме с антропософия. В антропософската литература се открива един светоглед. В антропософските събирания би трябвало човека да открие човека.

Дори и този, който усърдно чете Антропософия, трябва да има едно весело, приповдигнато чувство, когато отива на среща на антропософи, защото той се радва на хората, които ще намери. Той би трябвало да може да се радва дори и да приеме, че няма да чуе нищо ново, което да не е приел вече от дълго време.

Ако открием нов член в групата не трябва да изпитваме задоволство, че антропософията отново е спечелила нов привърженик. Той не би трябвало просто да си помисли: "Тук отново е един, на когото може да се прелее Антропософия"; той би трябвало да има едно усещане за човешкото, което идва заедно с новия член в антропософската група.

В Антропософията от значение са истините, които чрез нея могат да бъдат разкрити; в Антропософското общество от значение е животът, който се поддържа в него.

Нищо по-лошо не би могло да има от това по оправдан начин да възникне мнението: "Колкото и ценна да е антропософията, предпочитам да отида някъде другаде, ако искам да се приближа до хората, вместо да отида там, където антропософите със самодоволство фанатично ще ме затрупват с теоретични мисли и ще казват: "Ако не мислиш като мен, ти си само половин човек".

За едно такова мнение от една страна много може да допринесе студеното желание за нравоучение, на кое то човек лесно се подава, след като вече е разпознал истината за Антропософията. От друга страна е тази "игра на езотерика", която така отблъсква някои новодошли на антропософско събиране. Той ще открие хора, които със загадъчен вид му дават да разбере, че знаят много неща, които още не могат да бъдат каза ни на тези, които не са узрели. Но над всички приказки се носи нещо превзето и лекомислено. Езотеричното понася само житейската сериозност; неусетното самодоволство, което някой може да извлича от лениви разговори за висши истини, е несъвместимо с него. За това още дълго време сантименталността, която се бои от радостта и въодушевлението, не трябва да бъде жизнения елемент в общия живот на антропософите. Но пък лекомисленото себеотдръпване от "профанския живот", за да се прави "истинска езотерика", Антропософското общество не може да понася. Животът съдържа навсякъде много повече езотерика, от колкото тези, които се оставят да мечтаят си мислят и повтарят: "Не може да се прави езотерика тук или на там; човек трябва да я прави на това или онова особено място". Несъмнено такива места често са необходими. Но те не по-

насят същества, които си "играят" с тях. Това трябва да са места, от които животът на истина да може да се оплодотвори. Езотерични кръгове, които поради липса на сериозна цел се появяват само за да изчезнат след кратко време, могат да привнесат само разрушителни сили вътре в Обществото. Твърде често те са единствено резултат от желанието да се образуват клики, чието въздействие е да има не повече, а по-малко живот в Антропософското общество. Ако успеем да противодействаме на вътрешната неистина, която намираме в много приказки за "езотериката" досега, тогава истинският езотеризъм ще може да намери своя дом в Антропософското общество.

10 февруари 1924

ДО ВСИЧКИ ЧЛИНОВЕ

ПИСМО IV

ОТНОСНО ПОЗИЦИЯТА НА ЧЛЕНОВЕТЕ КЪМ ОБЩЕСТВОТО

Естествено е сред членовете да има различни гледни точки за тяхната позиция към Антропософското общество. Този, който пристъпва към него може да има разбирането, че там ще открие това, което търси, тласкан от най-съкровенията нужди на душата си. И в търсенето и откриването на това, което Обществото може да му даде, такъв член открива смисъла на своето членство. Вече съм посочвал, че срещу тази гледна точка по принцип нищо не може да се възрази.

Поради самата същност на антропософията, Обществото не може да обедини един кръг от човешки същества и когато те влязат в него да им налага задължения, които преди това те не са признавали, но се очаква да ги поемат само заради волята на Обществото. Всъщност задължения би могло да има само Обществото към членовете.

Но точно с това разбиращо се от само себе си нещо, е свързана една друга истина, която не винаги бива правилно разбираана, понякога даже не бива разглеждана.

Щом някой стане деен член по какъвто и да било начин в Обществото, той поема върху себе си голяма отговорност и един сериозен кръг от задължения. Тези, които не възнамеряват да бъдат така дейни, не трябва да бъдат обезпокоявани в спокойните области на тяхната работа; но ако някой член предприеме каквато и да било дейност в Обществото, той трябва оттогава нататък да превърне интересите на Обществото в свои собствени и не трябва в никакъв случай да забравя това.

Ако някой желае да бъде пасивен член, може да каже например: "Не мога да се занимавам с това, което противниците на Обществото говорят срещу него". Но това се променя щом той напусне кръга на мълчаливото участие. Тогава веднага негов дълг става да обръща внимание на опоне-

нтите и да защитава всичко, което заслужава да бъде защитавано в Антропософията и Антропософското общество.

За Обществото не бе насърчително това, че на този изключително необходим факт не се държи сметка. Особено засегнати трябва да бъдат членовете, които с пълно право изискват на първо място Обществото да им даде това, което им обещава, когато от тях веднага се изискват същите задължения, които трябва да поемат тези, които дават обещанията.

Ако се говори за задължения на членовете към Обществото, то това може да се отнася само за тези членове, които желаят да бъдат дейни в него. Това разбира се не бива да се смесва със задълженията на хората, които са резултат от Антропософията. Те винаги ще носят напълно общочовешки характер и само ще разширяват кръга от възприятия по начин, който е резултат от вглеждането в духовния свят. Когато Антропософията говори за такива задължения, тя никога не може да има предвид, че с това се казва нещо само във връзка с Антропософското общество, а че това е резултат от правилно разбраната човешка природа.

Но тъкмо поради това, че от същността на Антропософското общество възниква кръгът от задължения за неговите най-дейни членове, този кръг трябва да се възприема по най-сериозния начин. Някой член може например да пожелае да съобщи на други хора познанието и възприятията на Антропософията. В момента, в който обучението му се разшири отвъд най-тесния и дискретен кръг, той поема тези отговорности. Тогава трябва да има ясно разбиране за духовното и интелектуално състояние на днешното човечество. Той трябва да бъде наясно в собственото си съзнание със истинската задача на Антропософията. Доколкото му е възможно, той трябва да остане в тесни връзки с други дейни членове на Обществото. Той трябва да бъде далеч от мисълта: "Не ме интересува, когато Антропософията и тези, които я представляват, са поставяни в погрешна светлина или дори оклеветавани от опоненти".

Образуваното по време на Коледното събрание Ръководство разбира задачата си по такъв начин, че изговореното тук да се осъществи в самото Общество. И не може да не помоли всеки, който желае да бъде деен член, да стане помощник по тези въпроси.

Само така ще постигнем целта Обществото да спази обещанието, което дава на всичките си членове, а от там и на целия свят.

Печално е да се изживее например следното: Понякога се случва членовете, които желаят да бъдат дейни, да се срещат от време на време, за да обсъждат делата на Обществото. След това при разговори с отделни хора, които участват в тези срещи се оказва, че в действителност те имат мнения един за друг, за дейността на другите в Обществото и т.н. – мнения, които изобщо не биват огласявани по време на събранията. Човек

открива, че даден член няма никаква представа какво мислят за работата му тези, които често общуват с него. Крайно необходимо е тези въпроси да бъдат по-добре определени, а това би трябвало да последва от импулса, даден от Коледното събрание. Този импулс би трябвало да се стремят да разберат най-вече тези, които твърдят и желаят да бъдат дейни членове. Колко често се чува такива членове да казват: Аз наистина имам добрата воля, но не знам кое е правилното. Не трябва да сме прекалено сигурни в становището си по въпроса за "добрата воля". Би трябвало отново и отново да си задаваме въпроса: Опитах ли наистина всички пътища, които се предлагат в Обществото, за да открия "правилното" в доброволното сътрудничество с другите?

17 февруари 1924

ДО ВСИЧКИ ЧЛЕНОВЕ

ПИСМО V

ОТНОСНО РЪКОВОДНИТЕ АНТРОПОСОФСКИ ПРИНЦИПИ

В бъдеще в този ред на мисли би трябвало да намери израз нещо от естеството на антропософските Ръководни принципи. (Виж книгата "Антропософски ръководни принципи. Антропософският път на познание. Мистерията на Михаил"). Те могат да се приемат като съдържащи съвети за насоката, която водещите членове да дават на лекциите и обсъжданията в групите. Това е само стимул, предложение, които Гьотеанумът би желал да даде на цялото Общество. Самостоятелността на отделните водещи членове в тяхната работа по никакъв начин не трябва да се възпрепятства. Ще се развиваме здравословно, ако Обществото даде пълна свобода на това, което водещите членове имат да предложат в различните групи. Това ще обогати и разнообрази живота на Обществото.

Но би трябвало също да бъде възможно в цялото Общество да възникне единство на съзнанието - това може да се случи, ако появяващите се на различни места идеи и инициативи станат известни навсякъде. За това в тази рубрика ще обобщаваме в кратки параграфи описанията и линиите на мисълта, дадени от мен в лекциите ми пред Обществото в Гьотеанума. Струва ми се, че тези, които изнасят лекции или водят обсъжданията в групите (клоновете) ще могат да приемат даденото тук като ръководни линии, на които свободно да могат да се основават. Това ще допринесе за единството и органичната цялост на работата на Обществото, без изобщо да става дума за принуда по какъвто и да било начин. Това може да стане плодотворно за цялото Общество, ако срещне истински отклик и водещите членове също информират Ръководството към Гьотеанума за съдържанието и начина на поднасяне на собствените им

лекции и предложения. Само тогава ще израснем от хаоса на отделните групи до едно Общество с истинско духовно съдържание.

Дадените тук насочващи линии са предназначени да провокират теми за изследване и обсъждане. Допирни точки с тях ще се намерят на многобройни места в антропософските книги и лекционни цикли, така че повдигнатите по този начин теми да могат да бъдат разширявани и обсъжданията в групите да се съсредоточават около тях.

Когато сред водещите членове в групите възникнат нови идеи, те също могат да се опрат на това, което ще изпращаме от Гьотеанума по описания начин като един вид рамки за духовната дейност на Обществото.

Разбира се духовната дейност може да процъфти само чрез свободното разгръщане на дейните личности и ние не трябва никога да грешим спрямо тази истина. Не бива да осъждаме и това, ако дадена личност действа вътре в Обществото в подходяща хармония с друга. Ако обаче подобно сътрудничество е невъзможно, принадлежността на индивидите или групите към Обществото винаги ще остане нещо чисто външно, когато всъщност тя би трябвало да се чувства като вътрешна действителност.

Не може да се допуска съществуването на Антропософското общество да бъде използвано от един или друг индивид просто като възможност да каже това, което той лично има да каже с едно или друго намерение. Обществото трябва по-скоро да бъде мястото, където се култивира истинската Антропософия. В крайна сметка извън него може да се развива всичко друго. Обществото не е тук за такива неща.

Не ни е помогнало това, че в последните няколко години отделни членове внесоха в Обществото собствените си лични желания, просто защото си помислиха, че с израстването си то би се превърнало в подходяща сфера за техните действия. Можем да се запитаме защо това не бе посрещнато и осуетено с необходимата твърдост? Ако това бе сторено, сега щяхме да чуваме от всички страни "О, ако само инициативата, която възникна в тази или онази среда, бе последвана навремето, колко по-далеч щяхме да сме достигнали днес!" Е, много неща бяха последвани, които завършиха с печален провал и единственият им резултат бе, че ни върнаха назад в развитието ни.

Но стига толкова. Край на демонстрациите, които отделни експериментатори от Обществото искаха да правят. Подобни неща не се нуждаят от безкрайни повторения. В лицето на Ръководството към Гьотеанума имаме едно тяло, което възнамерява да култивира самата Антропософия; а Обществото би трябвало да бъде едно сдружение на човешки същества, които имат една и съща цел и са готови да влязат в живо разбирателство с Ръководството при преследването и.

Не бива да мислим, че нашият идеал в Обществото може да бъде постигнат от днес за утре. Ще бъде нужно време, а също и търпение. Ако си въобразим, че това което залегна в намеренията на Коледното събрание, би могло да се осъществи за няколко седмици, това също би било вредно.

24 февруари 1924

ДО ВСИЧКИ ЧЛЕНОВЕ

ПИСМО VI

ОТНОСНО СТРЕМЕЖА КЪМ ПОЗНАНИЕ И ВОЛЯТА ЗА САМО-ДИСЦИПЛИНА

В Антропософското общество хората се приближават един към друг повече, отколкото това става в другите сфери на живота. Общият им интерес към духовната световна същност отключва душите им. Онова, което даден член изразява вътрешно в стремежа си към духовното, изглежда напълно значимо за другия. Човекът става общителен, когато знае, че ближният му ще бъде изпълнен с внимание и отзивчивост към най-съкровените неща, които го вълнуват.

Така естествено се случва членовете на Обществото да наблюдават различни неща един у друг и то по по-различен начин, от този в обичайните човешки взаимоотношения. Но това в същото време е свързано с известна опасност. Ние се научаваме да се ценим взаимно, срещайки се по този начин; изпитваме най-голяма вътрешна радост от душевните откровения на ближния. При такива условия бързо се разгръщат най-благородни влияния и приятелски взаимоотношения. Но същите тези влияния могат да стигнат до състояние ние на екзалтираност. При всичките и недостатъци тя не би следвало да се посреща само със студено и еснафско безразличие или с високомерното отношение на "светския човек". Екзалтацията, когато си е проправила път през много трудности и е достигнала хармоничен баланс на душата, разгръща духа далеч по-охотно отколкото кроткото равновесие, което хладно и равнодушно преминава покрай всичко велико в живота.

Може обаче лесно да се случи тези, които бързо се сближават, не толкова бързо отново да се разделят. Когато някой по-пълно е опознал ближния си, понеже той е бил искрен и открит, скоро започва да вижда слабостите му и тогава може да последва отрицателна екзалтираност. В Антропософското общество тази опасност се промъква навсякъде и противопоставянето и е една от задачите на Обществото като такова. Този, който би искал да бъде истински член, би трябвало да се стреми и в най-дълбоките кътчета на душата към вътрешна търпимост спрямо събратята си. Да разбереш ближния си, дори когато той мисли и прави неща,

които ти самият не би желал да мислиш или да правиш, ето това би трябвало да бъде идеал.

Не е нужно това да означава безкритично отношение към слабостите и грешките. Да разбереш е нещо раз лично от това да си затвориш очите за фактите. Ако обичаме един човек, тогава можем да му говорим за неговите недостатъци и грешки. В много случаи той ще почувства това като най-голяма приятелска услуга, докато ако му наложим преценката си със студено безразличие, той бива отблъснат от липсата на разбиране и се утешава с чувства на омраза, които възникват в него срещу този, който го е критикувал.

В много отношения за Антропософското общество би било гибелно, ако нетолерантността и липсата на разбиране към другите, днес така широко разпространени във външния свят, бъдат внесени в него. Вътре в Обществото те стават още по-интензивни поради простия факт, че хората са по-сближени.

Тези въпроси посочват съвсем ясно как по-живият стремеж към познание в Антропософското общество трябва да се придружава от непрестанното усилие за облагородяване на живота на чувствата и усещанията. Засиленият стремеж към познание задълбочава душевния живот и достига областите, където дебнат горделивостта, самонадеяността, липсата на съчувствие към другите и много други. Един по-слаб стремеж към познание навлиза само незначително в тези области и ги оставя дремещи в дълбините на душа та. Но един енергичен познавателен живот ги пробужда от дрямка. Навиците, които са държали тези качества в дълбините, губят от своята сила. Един духовен идеал би могъл да пробуди душевни качества, които без него биха останали неизявени. Антропософското общество трябва да е тук, за да се противопоставя чрез развиване на благородството и чистотата на чувствата и усещанията на опасностите, скрити в тези области. В човешката природа действително съществуват инстинкти, които насаждат у човека страх от познанието поради простата причина, че предусещат тези закономерности. Но човек, който оставя импулса към познание да дреме, за да не би да пробуди грозните чувства в него, пропуска да развие целия обхват на истинския човек в себе си. Човешки недостойно е да спъваме своята проникателност, понеже се боим от слабост на характера. Развиването на стремежа към познание и едновременното му съчетаване с волята за самодисциплиниране - само това е достойно за човечеството.

Антропософията ни дава способността да сторим това. Трябва само да доловим и да достигнем жизнеността на нейните мисли; понеже чрез живота си качество мислите на Антропософията пораждат сила във

волята, топлина в чувствата и усещанията. Единствено от човека зависи дали той просто си представя Антропософията или я изживява в себе си. И от активно действащите членове ще зависи, дали техният начин на развитие на Антропософията е способен да поражда единствено мисли или може да разпалва истинската искра на живота.

2 март 1924

ДО ВСИЧКИ ЧЛЕНОВЕ

ПИСМО V I I

ОТНОСНО РАБОТАТА В ОБЩЕСТВОТО

В лекциите, които сега изнасям пред Обществото в Гьотеанума се стремя да дам израз на фундаменталните въпроси за вътрешният живот на човека. Гледната точка, която е залегнала в това е показана в първите пет "Ръководни мисли", публикувани в Новини. Целта ми е да отговоря на основните нужди от една антропософска лекция. Слушателят трябва да почувства, че антропософията говори за това, което той раз бира под най-същностен интерес на душата, съветвайки се най-дълбоко в себе си. Ако така можем да намерим правилният начин за представяне на Антропософията, сред членовете ще възникне съзнанието, че в Антропософското общество човешкото същество е действително разбрано.

Така се улавя онова, което е действащ импулс в тези от хората, които стават членове. Те искат да намерят място там, където разбиранията на хората срещат истинска поддръжка.

Когато упорито се стремим да разберем човешкото същество ние действително вече сме стъпили на пътя на разпознаване на духовното същество на света. Защото при това търсене осъзнаваме, че нашето опознаване на човека не предлага информация, а само повдига въпроси.

В едно антропософско изложение неминуемо ще настъпи объркване, ако душата се отклони от любовта към природата. Истинската отправна точка на антропософските мисли не може да е залегнала в омаловажаване на това, което природата разкрива на човека. Презирането и, отвръщането от истината, която се влива в човека от феномена на живота и света, или от красотата, която ги изпълва и задачите, които те възлагат пред човешката воля: тази умствена нагласа може само да произведе една карикатура на духовна истина.

Подобна карикатура винаги ще бъде оцветена от личен елемент. Дори и да не се състои от сънища, тя ще бъде изживяна по съноподобен начин. Когато в будно състояние човек живее с хората, стремежът му трябва да бъде насочен към взаимно разбиране на нещата от общ интерес. Когато твърди нещо, то трябва да има някакво значение за другите, това което постига чрез работата си трябва да има определена стойност за тях.

Хора, които живеят заедно трябва да имат чувството, че живеят в един общ свят. Но когато човек живее в своите сънища, той се откъсва от този общ свят. Сънищата на другия, дори най-близък съсед, могат да бъдат напълно различни. В будността си хората имат един общ свят. В сънуването всеки има свой собствен.

Антропософията трябва да води не от будност към сънуване, а към още по-интензивна будност. Във всеки дневния живот ние действително разполагаме с общност, но тя се изживява в тесни граници. Ние сме привързани към фрагмента "тук съм" от битието и само най-дълбоко в сърцето си носим копнежа към пълнотата на живота. Чувстваме, че общността на човешкия живот продължава отвъд ограниченията на всеки дневния живот. И както, за да види източника на живот за всичко земно, човек извърща погледа си от земята към слънцето, така той трябва да извърне поглед от света на сетивата към реалността на духа, за да намери това, което води душата към истински удовлетворяващата човешка общност, към пълното изживяване на тази общност.

Защото е много лесно човек да се отвърне от живота вместо да се навлезе в него още по-интензивно. Жертва на тази опасност са хората, които презират природата. Те са хвърлени в такава душевна изолация, добър пример за която е обикновеното сънуване.

По-добре нека възпитаваме умовете си чрез досега със светлината на истината, която струи в душата на човека от природата. Тогава най-добре ще развием усета за истините за човека, които в същото време са истини и за космоса. Който изживява истините на природата със свободен и отворен ум, чрез нея той бива воден към истините на духа. Изпълвайки се с красотата, величието и превъзходството на природата, в него те стават извор на духовно усещане. И който отваря сърцето си за нейния мълчалив жест, разкриващ вечната и непорочност отвъд всяко добро и зло, нему се отваря погледа в духовния свят, от където в ням жест прозвучава живото Слово, разкриващо доброто и злото.

Възприемането на духа, преминало през любовта към природата, обогатява живота с истинските богатства на душата. Духовното сънуване, развито в противоречие с истинското природознание, причинява обедняване на човешкото сърце.

Ако човек проникне в антропософията, в нейната най-дълбока същност, ще почувства, че от показаната тук гледна точка трябва да започват всички антропософски описания. С подобна отправна точка ние ще влезем в жива връзка с това, за което всеки от членовете ще си каже: "Тук е истинската причина, заради която влязох в Антропософското общество". За тези от членовете, които искат да бъдат дейни в Антропософското общество няма да бъде достатъчно да бъдат теоретично убедени в това.

Правилният живот на техните убеждения ще дойде едва тогава, когато те разгърнат един топъл интерес към всичко, което става в Обществото. Когато научават какво се мисли и прави от личностите в него, те получават топлината, от която се нуждаят за работата си там. Трябва да бъдат изпълнени с интерес към другите хора, за да ги срещнат по антропософски начин. Изучаването на "Какво се случва в Обществото" постепенно трябва да образува фона на цялата дейност в него. От това имат нужда точно тези, които искат да работят дейно там.

9 март 1924

ДО ВСИЧКИ ЧЛЕНОВЕ

ПИСМО V I I I

ОТНОСНО ДЕЙНОСТТА В ОБЩЕСТВОТО

Членовете сигурно си спомнят, че в публичните лекции, които изнасям от името на Антропософското общество, аз използвам всяка възможност да посоча такива места от познанието или проникновения по въпроса за който говоря, както те съответстват на тези от съвременната епоха. Правя това, защото Антропософията не трябва да се изправя пред света като една сектантска вяра, измислена по произволен начин. Тя винаги трябва да изразява това, което наистина е широк възглед за света, по-пълно водене на живота, както съвремението изисква.

Изглежда напълно погрешно, когато един антропософ отхвърля това, което извън неговата област предлага духовният живот на настоящия момент. И ако той прави това по такъв начин, че другите останат с впечатлението, че той отхвърля това, което недостатъчно познава, антропософията няма да постигне нищо.

Дейните членове в различните групи трябва да имат предвид това в бъдеще. То не означава, че наред с антропософските лекции трябва да се уреждат и други, в които да бъдат разглеждани различните клонове на съвременната наука, както се прави извън Антропософското движение. Чрез тази процедура няма да по стигнем желания резултат, а само ще успеем да установим пропаст - много болезнена за антропософските членове - между обичайния вид съвременно учение и това, което трябва да бъде истинското послание на Антропософията.

Лошо би било да заговорим по дадена тема и от самото начало да създадем впечатлението, че само търсим възможност да критикуваме някои определени идеи на нашето съвремие. Започвайки трябва много внимателно да преценим дали тези идеи не съдържат здрави и значими отправни точки. В почти във всеки случай ще открием, че това е така. Това не означава, че трябва да съдържа цялата си критика. Но трябва да критикуваме само, когато сме направили приемлив анализ.

Ако това се съблюдава, от Антропософското общество може да отпадне нещо, което причинява трудности в последните години. Ние приветстваме в най-дълбок смисъл увеличаващата се дейтелност на тези от нас, които са учени или ерудити. Въпреки това много членове са усетили, че тези изследователи въздействат антропософски твърде малко.

В тази връзка трябва да споменем опитите за развиване на антропософско поведение и живот в различните области на практическия живот. Тук отново много членове са започнали да чувстват, че провеждането на тези неща е всякакво друго, но не и антропософско.

Несъмнено критиката, приложена към тези опити е само отчасти оправдана. Понеже критикът често не вижда колко тежки са подобни опити в настоящето, и че правилната и подходяща реализация изисква време.

Въпреки всичко чувствата на много членове по тези въпроси имат солидно основание. Нашето първо задължение като антропософи е чрез средствата на Антропософията да изострим душевния си поглед така, че в нейната истинска светлина да видим това, което цивилизацията на нашата епоха поднася. Характерно за последната е, че тя произвежда неограничено разнообразие от плодотворни и обещаващи резултати, но все пак ѝ липсва истинската почва, в която да ги посее. Без съмнение точно тогава трябва да се преценява най-критично, но когато човек се настрои положително, а не отрицателно към проявленията на нашето време.

Забравяйки за това положително отношение към живота на нашето време, ние сме изложени на опасността в решителния момент да се страхуваме да говорим по истинския антропософски начин. Колко често чуваме да се казва точно от учените в Обществото: "Ще изплашим неантропософите, ако започнем да им говорим за етерно или астрално тяло." Но нашата работа ще остане неплодотворна, ако само критикуваме неантропософите в тяхната собствена област и все още се придържаме, както правим, към мисловни линии, които еднакво добре могат да възникнат и в тази област. Напълно е възможно да говорим за етерно и астрално тяло, ако се обяснят основанията за това.

Трябва да се стараем да говорим за всички неща отнасящи се до Антропософията по такъв начин, че навсякъде да бъде явно антропософското изостряне на душевното око. Тогава също сред членовете на Антропософското общество вече няма да го има болезненото чувство, че учените говорят, а практиците действат по начини, които не са достатъчно антропософски или въобще са неочаквани за членове на това Общество.

Ние ще трябва да настроим умовете и сърцата си в тази насока, ако искаме нашето Коледно събрание да не остане само сума от набожни желания, а неговите намерения да бъдат осъществени.

16 март 1924

ДО ВСИЧКИ ЧЛЕНОВЕ

ПИСМО IX

ИНДИВИДУАЛНО ФОРМИРАНЕ НА АНТРОПОСОФСКИТЕ ИСТИНИ

Изложих горните наблюдения с надеждата, че те могат да предизвикат по-нататъшен размисъл навсякъде сред антропософите. Мисля, че за дейните членове на Обществото ще бъде добре да ги приемат за отправна точка, така че да повдигнат всички останали членове към общо съзнание за това, което Антропософското общество наистина представлява.

Със сигурност правилно е обсъждането на антропософското светоусещане и прилагането му в живота да бъде главното нещо в дейността на групите ни срещи. И все пак при много от тях сигурно има място за обсъждането на такива неща, каквито са показани в тези редове, без значение колко малко време им се отделя. Ако това се прави, ще се открие, че много членове са стимулирани да станат истински представители на Антропософското общество, дори в неантропософския външен свят.

Не може да се мисли, че същността и задачата на Антропософското общество може да се изчерпи с няколко твърдения, правила или параграфи. Антропософията не само, че пренася своите импулси дълбоко в мисленето, чувствата и волята на човека, но точно поради тази причина тя самата е силно повлияна от вътрешния живот на човека. Сигурно нейната главна субстанция може да бъде описана в общи твърдения, как то се прави в толкова много сфери на духовния живот. Но не трябва да се спира до тук. Нашите общи твърдения ще бъдат оживени и богато оцветени, когато всеки който ги носи в сърцето и ума си може да ги изрази чрез своята собствена житейска опитност. Всеки подобен индивидуален израз ще допринесе за стойностното разбиране на истините на Антропософията.

Ако отдадем необходимото внимание на този факт, ще направим едно откритие. Ще открием, че ставаме съзнателни за нови аспекти, които разкриват истинската природа на Антропософското общество.

Всеки деен член в Обществото ще се оказва достатъчно често в положение да бъде запитван за едно или друго. Чрез отговорите питащият търси да получи наставление. От начина, по който въпросите са зададе ни, запитаният също може да потърси наставление за отговор. Не трябва да бъдем невнимателни към този втори вид учене. Защото чрез въпросите се учим преди всичко да познаваме живота. Поводът за задаване на въпроса се появява често. Запитаният трябва да бъде благодарен, когато питащите говорят по такъв начин. С тяхна помощ той все повече ще израс-

тва в отговорите си. Това, което особено ще се подобри е чувствителният тон, който прозвучава в отговорите. Това е много съществено при съобщаването на антропософските истини. Важно е не само какво казваме, но преди всичко как го казваме.

В крайна сметка от определена гледна точка антропософските истини са най-голямото нещо от всичко, което един човек може да съобщи на друг. Но извършването на това, без дълбокото вътрешно съпричастие към тези истини, фактически вече означава те да бъдат изопачени. Това вътрешно чувство се задълбочава, когато при цялото разнообразие от хора се схване причината за задаване на въпроса. Няма нужда да става ме изпитващи се, психологични вивисектори един на друг. Можем да бъдем напълно доволни от това, което питащият сам влага във въпросите си. Но никога един деен член на Антропософското общество не трябва да се задоволява да отговаря на всички въпроси наизуст или със заучени, готови схеми.

Често се набляга, и съвсем правилно, че антропософията трябва да влезе в живота на човечеството, а не да остава само едно учение. Но нещо може да стане живот само, когато вечно се стимулира от живота.

Ако развием такова поведение в антропософията, тя ще се превърне в стимул за човешка любов и действително цялата наша дейност в съответната сфера трябва да бъде напоена с любов. Всеки, който си държи очите отворени в Антропософското общество знае, че много хора влизат в него, защото истините за живо та в другите области пропускат основния тон на човешката любов. Човешката душа притежава фина чувствителност за възприемане на този тон и това в най-висша степен се превръща в посредник за разбиране.

Предполагам може да се каже "Как така любовта трябва да бъде внасяна в едно описание на еволюцията на земята?" Но когато веднъж сме разбрали, че еволюция на земята и вселената са само другата страна на еволюцията на човечеството, повече няма да се съмняваме, че душата тъкмо на тези истини се изгражда от любовта.

23 март 1924

ДО ВСИЧКИ ЧЛЕНОВЕ

ПИСМО X

ОТНОСНО ПРЕДСТАВЯНЕТО НА АНТРОПОСОФСКИТЕ ИСТИНИ

В излагането на антропософските истини ще има толкова повече живот, колкото повече те са представяни от различни гледни точки, чрез най-разнородни описания. Поради тази причина дейните членове в Обществото не трябва да се страхуват от разглеждане на един и същи въпрос

отново и отново в своите групови срещи. Само към него трябва да се подхожда от различна посока. До това ще стигнем напълно естествено, ако отношението ни към въпросите на другите е такова, каквото го описах в последното си писмо. Едва така ние се запознаваме с живостта на антропософските възгледи. Чувстваме как всеки образ на мисълта, в който внасяме тези възгледи е по необходимост незавършен. Ние чувстваме, че това което носим в душата си е безкрайно по-богато от това, което можем да изразим в мисъл. И колкото по-ясно осъзнаваме това, толкова повече в душата се увеличава благоговението пред духовния живот. Това благоговение трябва да присъства във всички антропософски описания. То трябва да бъде един от основните тонове. Там където подобно благоговение липсва, там липсва силата за разискване на антропософските истини.

Този елемент на сила никога не трябва да се опитва да се внася чрез външни средства в разговорите за Антропософия. Трябва само да оставим той да се развие от живото чувство, което изпитваме към истините на антропософията, разбирайки, че когато ги схващаме в душата ние подхождаме към реалността на духа. Това ще придаде определено настроение на душата ни. Тя ще се чувства на моменти абсолютно отдадена на мислите за духовния свят. В това отдаване благоговението пред духовното се ражда по естествен и не принуден начин.

Началото на всяка истинска медитация лежи в развиването на подобна нагласа. Този, който е неспособен да обикне такава нагласа на душата, напразно ще прилага правилата за постигане на познание за духовния свят. Защото в тази нагласа духовното, лежащо в дълбините на човешката душа, се извиква в съзнанието. Чрез това човек се съединява със собственото си духовно същество; и само този е съюзът, в който той може да намери духовното в света. Само духът в човека е този, който може да подходи към духа във вселената.

Ако дейните членове в Обществото могат да се доберат до тези дълбоки моменти на чувстване, тогава, когато другите дойдат при тях за съвет, те ще открият в себе си една нараснала сила да получат това, от кое то техният събрат наистина се нуждае. Често за човек е трудно да обясни ясно това, което дълбоко раздвижва неговата душа. Твърде лесно е той като запитан да не "чуе" истинските нужди на питащия. И вторият съвсем правилно ще почувства, че в края на краищата той не е получил отговора, който е желал. Но ако човек е в такова състояние на душата, което идва от описаните вътрешни чувства, тогава той ще има силата да развърже езика на питащия. Последният ще добие това истинско, интимно доверие в човека, на който задава въпроса, което ще придаде живот на обмена на антропософските истини. Тогава в това съобщение ще навлезе

нещо, което ще позволи на питащия да поеме самостоятелно по пътя на следване на своите духовни нужди. Може би той ще получи чувството, че все пак отговорът не съдържа всичко, което е търсил, но сега е в положение сам да си помогне в пътя. В душата му ще навлезе вътрешно чувство на сила на мястото на безпомощното чувство, което е било там преди. И това чувство на сила е нещото, което той наистина е желал, за давайки въпросите си.

Не трябва да си представяме, че отговорите на изгарящите душата въпроси могат да бъдат открити само в чувства или без ясна мисъл. Но една мисъл, развита в студено безразличие и затваряне за чувството, не може да намери пътя към човешкото сърце. От друга страна не трябва да се страхуваме, че нашето чувство може да развали обективната природа на мисълта. Защото това ще се случи само тогава, когато мисълта не е успяла чрез гореописаната настройка на душата да намери пътя към дълбокото духовно същество във всеки човек.

30 март 1924

ДО ВСИЧКИ ЧЛЕНОВЕ

ПИСМО XI

ОТНОСНО ПРЕПОДАВАНЕТО НА АНТРОПОСОФИЯТА

В повечето случаи стимулът за занимание с Антропософия ще дойде от следното: вглеждането във външния свят става за човека източник на неудовлетворение и той е подтикнат да насочи внимание към собствената си човешка същност. Той има смътното чувство, че загадките, които живота му поставя не могат да бъдат осветлени чрез гледане на неспирната работа на света, а по-скоро чрез виждане в човешкия вътрешен живот. Така стремежът към светопознание се заменя със стремеж към себе-познание.

Тези членове, които желаят да бъдат дейни в Антропософското общество трябва да имат това на ум. Тогава от една страна те ще се научат да имат правилно чувство за своята задача, а от друга ще разпознават опасностите, които тя също съдържа.

Но твърде често стремежът към самопознание, ако е следван погрешно, прераства в една особена форма на егоизъм. Човек може да приеме себе си твърде насериозно и така да загуби интерес към всичко, което става извън него. В действителност всеки правилен стремеж може да доведе до безпътица, ако стане едностранчив.

Човек не може да добие истинска представа за света, ако не я търси чрез вглеждане в Човека. Защото най-древната истина, че Човекът е Микрокосмос, един истински малък свят, отново и отново ще бъде преоткри-

вана. Човекът притежава всички тайни и загадки на големия свят. Макрокосмоса, скрити в собственото му естество.

Ако приемем това в правилния смисъл, тогава всеки път, когато погледим към вътрешното човешко същество вниманието ни ще бъде насочено към света извън нас. Самопознанието ще стане врата към светопознанието. Но ако приеме тези неща погрешно, човек ще се затвори в самонаблюдение на собственото си същество и ще загуби съпричастност към света.

Чрез антропософията това не бива да се получава. Иначе оплакването "Ах, колко егоистично мислят антропософите!", което чуваме от толкова много новодошли в Обществото, няма да бъде премълчавано.

Ако човек се стреми да опознае себе си, това самопознание първо трябва да оживи виждането, че всичко, което е там в него е насреща и в неговия събрат. Ние чувстваме какво изживява човека до нас, ако сме изпитали нещо подобно в себе си. Докато нашата собствена опитност липсва, ние подминаваме изживяване то на другия без наистина да го видим по правилния начин. Все пак от друга страна чувството ни може до толкова да е привързано към собствения опит, че да не е останало нищо за събрата.

Ако членовете, които са дейни в Обществото обърнат внимание върху тези опасности, дейността им в това направление ще бъде правилна и полезна. Те ще предотвратят това - самопознанието да дегенерира в самовлюбеност. По-скоро те ще работят в дух, който превръща самопознанието в човешка любов и симпатия. И веднъж сдобил се с интерес към своя събрат на човек със сигурност няма да му липсва интерес към света като цяло.

Когато приятели са ме молили да им напиша нещо за спомен, често съм им давал следното:

"Искаш ли да познаеш собствената си същност, огледай се във света на всички страни,

Искаш ли да прозреш истински света, погледни в дълбините на собствената си душа."

Преподаването на антропософското познание винаги трябва да бъде в духа на току-що казаното. Тогава ще избегнем гореописаната опасност и обсъждането на вътрешното същество на човека няма да доведе до толкова силно егоистично поглъщане.

Сигурно върху новодошлия действа отблъскващо, ако забележи, че антропософите искат да бъдат заети само със себе си. Понякога човек ще открие хора, които са били членове на Антропософското общество, не прекъснато да се оплакват, че животът им не дава време или възможност наистина да се задълбочат в антропософията. Срещаме това най-често сред тези, които са превърнали Антропософското движение в свое жиз-

нено занятие. Те се чувстват претоварени с работата си, мислейки че това ги възпира от медитация, четене на антропософска литература и т.н. Но нашата любов към антропософското познание не трябва да пречи на радостната отдаденост на необходимостите на живота. Ако това стане, то работата ни в антропософията никога няма да се сдобие с истинската топлина, от която се нуждае. Тя ще се изроди в студен егоизъм. За членовете, които желаят да бъдат дейни в Обществото ще бъде необходимо да се проникнат най-пълно от това разкритие. Тогава ще могат да попаднат на тази нотка в своята работа, която ще надделее над опасностите, които така лесно могат да възникнат.

6 април 1924

ДО ВСИЧКИ ЧЛЕНОВЕ

ПИСМО XII

ОТНОСНО ФОРМИРАНЕТО НА ГРУПОВИТЕ СЪБРАНИЯ

От известно време при груповите срещи на членовете на Антропософското общество тече дебат относно правилото в тях да се постигат общи познания чрез четене и дискутиране на наличната антропософска литература или да бъдат предпочетени лекции на членове, където тези, които имат желание да вземат дейно участие в работата на Движението да говорят свободно върху всичко, което имат да кажат.

Ако внимателно разгледаме условията, при които протича антропософската работа, изведнъж ще ни стане ясно, че не трябва да бъдем едностранчиви нито в едната, нито в другата посока, а според наличните възможности да се поддържат и двете. В антропософската литература е залегнало това, което показва пътя, което въвежда хората в Обществото. Нейното предназначение е да бъде основата на всичко, което то представлява и прави. И ако по време на груповите срещи се предлага знание и разбиране на тази литература, това ще придаде на Обществото този характер на единност, от който то се нуждае, за да има истинско съдържание и субстанция.

Нека никой не възразява: Това, което е отпечатано мога да го прочета и сам в къщи и нямам нужда да ми бъде давано на груповите срещи. Грешката на това виждане вече бе посочена от тези страници. Ние трябва да виждаме значимост във факта, че получаваме духовните съкровища на Антропософията заедно с личностите, с които сме обединени в Обществото. Това чувство на общност и съвместно получаване на духовното не трябва да се разглежда като нещо маловажно.

Също е необходимо членовете, които искат да бъдат дейно участващи, да бъдат заинтересувани от превръщането на антропософската литература в духовна собственост на всички членове. Не е правилно много чле-

нове, които са от години в Обществото, в груповите събирания да не чуват нищо по въпроси, за които е дадено определено познание в литературата.

От друга страна трябва да се каже: Животът в Обществото ще пострада сериозно, ако възможно най-много членове не внесат в него това, което имат да кажат от собствения си импулс и мисъл. Този вид дейност може твърде добре да бъде проведен в хармония с другия. Трябва да се разбере, че Антропософията може да стане това, което трябва да стане само, когато все повече и повече хора вземат участие в нейното разгръщане и развитие. Трябва да царят радост, а не отблъскване, когато дейните членове в Движението дават информация за дейността, която извършват.

Когато сега често се казва, че това което някои представят не е Антропософия, в някои случаи може да има оправдание. Но накъде ще вървим, ако прегрешаваме срещу истината, че в Антропософското общество живее това, което принадлежи към духовното наследство на човечеството? Едно съдържание ще бъде предложено, защото то може да формира база за антропософски размишления. Друго ще бъде съобщено с цел по-късно изясняване от антропософска гледна точка. При запазване на основополагащия антропософски характер в работата на Обществото не трябва да се слага тясно ограничение на каквото и да бъде внасяно от индивидуалните членове.

Необходимото в групите не трябва да се търси чрез изключване на това или онова, а като хармонично се обединят грижата за наличната литература и това, което отделните членове имат да кажат от себе си.

Целта на Антропософското общество трябва да постигнем не чрез униформеност, а с разнообразие. Трябва сърдечно да се радваме на факта, че в Обществото ни има толкова много членове, които имат да дадат нещо чрез своята личност. Трябва да свикнем да оказваме признание на такива членове. Истински живот в Обществото може да има само, когато дейностите в него са правилно оценявани. Тесногърдотото отхвърля не трябва да бъде сред най-редките грешки в Антропософското общество. Много повече трябва да се развива ентузиазмът да се научава възможно най-много от това, което един или друг в Обществото има да каже.

18 май 1924

ДО ВСИЧКИ ЧЛЕНОВЕ

ПИСМО XIII

ПРИРОДАТА НА ЧОВЕКА КАТО КАРТИНА

От най-голяма важност е посредством антропософията да се разбере, че идеите, които човек добива чрез вглеждане във външната природа, са

неподходящи при наблюдение на самия човек. Начинът на мислене, който завзе умовете на хората през последните няколко столетия на духовното развитие не успя да схване този факт. Чрез него хората свикнаха да мислят чрез природните закони и с тяхна помощ да обясняват природните явления. След което насочват вниманието си към човешкия организъм и мислят, че и неговото устройство могат да разберат чрез прилагането на природните закони.

Това е също както при разглеждането на една картина, сътворена от художник, взимаме под внимание само субстанцията на цветовете, силата им на проникване в платното, начинът, по който за наложени и други подобни неща. Но такъв начин на разглеждане на картината не разкрива нищо от откровението, което се съдържа в нея. В това откровение оживяват напълно различни закони от тези, които могат да бъдат възприети чрез изброените по-горе елементи.

Въпрос на разбиране е, че в човешкото същество се разкрива нещо, което не може да бъде схванато от гледната точка на естествените закони. Ако човек напълно приеме тази идея, тогава ще може да разбере човека като една картина. В този смисъл минералът не е картина. Той разкрива само това, което сетивата непосредствено възприемат.

До определена степен при разглеждането на една картина ние гледаме това, което сетивата възприемат като нейно духовно съдържание. Така е и при наблюдението на човека. Ако истински разбираме човешкото същество в светлината на естествените закони, тогава ние не чувстваме, че тези закони ни свързват с истинския човек, а само с това чрез което той разкрива себе си.

Трябва да изживеем духовно явлението, че когато разглеждаме един човек само от гледна точка на естествените закони, тогава сякаш, застанали пред една картина, виждаме само "синьо" и "червено" и сме напълно неспособни чрез вътрешна активност на душата да свържем синьото и червеното с това, което се разкрива чрез тях.

Когато разглеждаме нещата от гледна точка на естествените закони трябва да възприемаме минерала по един начин, човека по друг. За духовното разбиране на минерала ние сякаш сме в непосредствен досег с това, което възприемаме, но при разбирането на човека чрез естествените закони ние сме толкова отдалечени него, колкото от една картина, която не виждаме ясно с окото на душата, а само докосваме и чувстваме.

Веднъж сдобили се с възприятието, че човекът е "образ" на нещо, тогава ще намерим правилната душевна настройка, за да напреднем към това, което се изявява в този образ.

Образната природа на човека не се проявява само по един начин. По своята природа сетивният орган е най-малко от всичко образ, а най-мно-

го е вид проявление на себе си, такъв каквото е минерала. Човешките сетивни органи ни доближават до естествените закони. Нека човек само посъзерцава чудесното устройство на окото, което може да разбере чрез естествените закони. Същото е и с другите органи, въпреки че често това не е толкова явно. Това е така, защото сетивните органи в своето устройство показват определена компактност. Те са подредени в организма като завършени образувания и като такива спомагат за възприемането на външния свят.

Но това не е така при ритмичните действия на организма. Те не са нещо завършено, а в тях се извършва едно непрекъснато изграждане и разграждане на организма. Ако сетивните органи бяха подобни на ритмичната система ние щяхме да възприемаме външния свят във вечен растеж.

Сетивните органи са представени като картина, окачена на стената. Ритмичната система се представя пред нас като сцената, която се разкрива, ако си представим платното и художникът при създаването на картината. Тя все още не е там, но от нея все повече започва да се вижда. При изучаване на ритмичната система имаме работа с вечния процес на ставане. Това, което е създадено, продължава да съществува. Но когато изучаваме човешката ритмична система откриваме, че разрушаването и по-вяхването са свързани с възникването и създаването. В ритмичната система се разкрива една "ставаща" картина.

Дейността, при която душата се отдава на съзнателно посвещение на това, което и се поднася като завършена картина може да бъде наречено "Имагинация". От друга страна "Инспирация" е изживяването, което трябва да се разгърне, за да може да се схване една израстваща картина. Но това отново е различно при наблюдаването на веществообмена в човешкия организъм и на двигателната система. В този случай човек сякаш е изправен пред голо платно и бои, и художник, който още не е започнал да рисува. За да възприеме системата веществообмен-крайници той трябва да развие възприятие, което има малка връзка със сетивата, такава каквато голото платно и неизползваните бои имат с това, кое то по-късно ще стане картината на художника. При дейността, развита от душата в чиста духовност чрез системата веществообмен-крайници, човек, гледайки художника, голото платно и неизползваните бои, преживява по-късно нарисуваната картина. За да разбере тази система, душата трябва да упражнява силата на "Интуицията".

Необходимо е дейните членове на антропософското общество по същия начин да се насочват върху същността, която лежи в основата на антропософското наблюдение. Защото трябва да се разбере не само при доби-

тото чрез Антропософията познание, но и да се достигне до изживяването на това познание.

25 май 1924

ДО ВСИЧКИ ЧЛЕНОВЕ

ПИСМО X I V

**ОТНОСНО НАСТРОЕНИЕТО, КОЕТО ТРЯБВА ДА ПРИСЪСТВА
НА ГРУПОВИТЕ СЪБРАНИЯ**

Научаването да се наблюдава човека по начина, описан в последното писмо, води до признаване на въздействието на духовно-душевното в човека върху физическото и етерното му същество. Когато стане ясно, че сетивата възприемат човека като една картина и ще има готовност да се разбере, че има нещо повече, което работи в тази картина от това, което се съдържа в материалната и субстанция. Разпознавайки човека като "картина" ние ще подходим към него с напълно различна душевна нагласа, отколкото ако отчитаме само неговата материална природа и устройство.

В тази нагласа на душата има една пробуждаща сила за действие. Събуждането на силите на душата, които в обикновения живот дремят, се чувства тогава, когато усетим съвсем живо как сме "настроени", как трябва да действаме при една такава нагласа на душата. Много зависи дали човек при самото възприемане на антропософията вече усеща, че в душата дремят други сили за познание от тези, които е съзнавал преди да стигне до Антропософията.

Знаейки, че пред себе си има един образ, човек се съсредоточава върху познаването на това, което не е възприемаемо за сетивата. Той ще бъде завладян от него така, както в обикновения живот е завладян от всичко, достъпно за сетивата.

Когато членовете на Антропософското общество, които изнасят лекции на груповите сбирки събудят вниманието си за такива неща, ще се стигне до истинското настроение в антропософското преподаване.

Едва това настроение, което е извлечено от истинските факти, ще даде на груповите сбирки духа, който е необходимо да присъства. Човек ще почувства, че Антропософията не се състои само от теоретични сведения за духовното, а че тя сама по себе си е нещо енергично и същностно, което води до изживяване на духовното.

Членовете са тези, които трябва да помислят по всякакъв подходящ начин как може да се постигне това изживяване на духовния живот.

Защото само чрез това средство може да се помогне на тези, които приемат Антропософията, без самите те да са способни да правят преки духовни изследвания, да преодолеят чувството, че те само изслушват не-

що теоретично, което други, по-напреднали, могат да изживеят. В съобщенията за преживяното в духовния свят, дадени по правилния начин, се съдържа предпоставка за неговото съпреживяване.

Ако по време на груповите сбирки преобладава този дух на споделяне на духовни опитности, тогава ще се разсее всичко, което се гради на неоправданото чувство за авторитет. Противниците на Антропософията непрекъснато твърдят, че антропософите с чувство на покорство признават това, което им се съобщава. Ако в Антропософското общество се поддържа правилният дух, този спор би изгубил смисъл. Защото участниците в нашите сбирки няма да се чувстват задължени да признават това или онова, само защото този или онзи го е казал. Защото ще разберат, че съгласието не е насилено в душата на човека, а то възниква от самата опитност.

Когато срещнете добре разположен човек вие не усещате неговата добродушност по силата на някакъв авторитет, а поради това, че душата се чувства непосредствено докосната от неговото благоразположение. Също така човек може да стане наясно с истината за антропософията, по начина, по който тя се предава, възприемайки истинската и същност.

За да може Антропософията да работи по този начин, ръководителите на групи трябва да правят каквото е необходимо. Езотеричният характер на антропософските сбирки не трябва да се поддържа чрез създаване на чувството, че тук се обсъждат неща, които са тайни. Езотеризмът се докосва до характерно вглъбяване при съобщаването на истини. В него трябва да се вижда нещо от импулса, който Коледното събрание искаше да внесе в Антропософското общество. Непрестанно будното намерение за опазване на нашата воля жива и бдящо настроена към това Събрание ще способства благословията на тези дни да се излее занапред върху Антропософското движение.

1 юни 1924

ДО ВСИЧКИ ЧЛЕНОВЕ

ПИСМО XV

ОЩЕ НЕЩО ЗА НАСТРОЕНИЕТО, НЕОБХОДИМО НА ГРУПОВИТЕ СРЕЩИ

Изучаването на антропософията не трябва да води до подценяване на външния живот. Действително при много хора тежките удари на съдбата и срещата с противоречията на живота ще предизвикат задълбочаване на чувствата и усещанията, което ще се изрази в духовно схващане на съществуването.

Но както физическата природа на човека има нужда от сън, за да бъде годен за буден живот, така също правилното потапяне в духовния свят

се нуждае от физическата опитност, за да развие твърдост и сигурност на душата. Защото изпълването на вътрешното същество на човека с духовно познание означава пробуждане за живота на сетивната реалност и импулсите, които волята може да черпи от тази реалност.

Тези от нас, които работят дейно в Антропософското общество, винаги трябва да поддържат в съзнанието си мисълта, че на хората, които се опитват да достигнат вътрешния живот като обезценяват външния, ще им бъде дадена силата на "вътрешното" във всякаква възможна степен, но едновременно с това ще се породи и оценяването на външното, както и прилежанието при изпълнение на неговите изисквания.

Винаги трябва да се помни, че човешкият живот на земята, погледнат от гледната точка на цялата поредица от съществувания преминаващи през раждане и смърт, има своето значение. В този земен живот човешкият дух е възплътен в материално съществуване.

В този земен живот човешкият дух намери превъплъщението си в материалното битие. Той се привързва именно към материалното. Онова, което духът изживява в това привързване, не му бе отредено в никаква друга форма на съществуване, а именно като дух да се отдаде напълно на духовното.

За човека животът в материалния свят е тази степен на съществуване, при която той може да възприеме духовното извън неговата действителност, а именно като образ. И едно същество, което не може да изживее духа също и в образна форма, не може да развие от своята собствена същност свободно влечение към духа. Също така и тези същества, които не се възплътят в материя по човешкият начин, преминават през етапи на живот, през които трябва да отдадат съществото си на друг елемент от съществуването.

В това отдаване е залегнала основата за развитието на импулса на любовта в живота. Едно същество, което никога не се е отделяло от собственото си себе, не е способно да развие онова влечение към друго същество, което се разкрива в любовта. И възприемането на духовното лесно може да се втвърди в безлюбие, ако по едностранчив начин се свърже с презрение към проявленията във външния свят.

Истинската Антропософия търси духа в природата, не защото я намира за бездуховна и следователно достойна за презрение, а защото иска да го разкрие с антропософски средства.

С този дух трябва да се проникне и всичко, което се прави в нашите групови сбирки, и тогава те ще донесат на членовете едно изживяване, което ще бъде в съзвучие с изискванията, които съвместното съществуване предявява към човека. Изолираността от живота, която като нездравос-

ловна атмосфера може твърде лесно да навлезе в нашата антропософска дейност, ще бъде отстранена.

Това също е един от елементите, който трябва да въздейства за правилното настроение в работата на нашето Общество. Членовете няма да са употребили правилно времето си на груповите срещи, ако чувстват пукнатини между това, което получават от Антропософията и което изживяват във външния живот. Духът, който властва на тези срещи трябва да стане светлина, която да продължи да разпръсква лъчите си, дори когато членовете са отдадени на външните изисквания на ежедневието. Но ако той отсъства, Антропософията може да направи членовете си не повече, а по-малко прилежни в живота, който все пак си има своите права. И ако това се случи, много от укорите, които външни хора отправят към Обществото, ще бъдат оправдани. И Антропософското общество няма да помага, а ще вреди на Антропософията.

6 юли 1924

ДО ВСИЧКИ ЧЛЕНОВЕ

ПИСМО X V I

НЕЩО ПОВЕЧЕ ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ КОЛЕДНОТО СЪБРАНИЕ

Един от резултатите от Коледното събрание трябва да бъде този, че чрез членовете, които желаят да работят в Обществото, трябва все по-ясно да се показва пред очите на света истинското естество на антропософията - това, което тя е, и което не е. Докато подлежи на обсъждане мнението: "Не трябва ли тази или онази антропософска истина да бъде представяна тук или там, без хората да се плашат, когато се казва, че това е Антропософия?" в Антропософското общество много неща и занаят трябва да бъдат в ред.

Сега важното е да се стремим към яснота по този въпрос. Има разлика между застъпничеството за нещо в сектантски дух, което се формулира като догматична Антропософия, и прямото, отворено и неприкрито отстояване на познанието за духовния свят, получено чрез антропософията, тъй че връзката, отношението на човека с този свят да бъде с белег на достойнство.

Задача на Ръководството на Гьотеанума е с това разбиране неотстъпно да продължава делото на Антропософията. Освен това в специфичното си естество тази задача трябва да бъде напълно разбрана от тези, които приемат да работят дейно в Обществото. В резултат от Коледното Учредително събрание Антропософията и Антропософското общество трябва все повече да се срастват. Това обаче няма да се случи, докато продължава да се развива семето, разпространявано чрез непрекъснатото разви-

скване в антропософските кръгове на това кое е "ортодоксално" и кое е "еретично".

Преди всичко трябва да се знае какво може да направи Антропософията като духовна позиция в тази насока. Тя не е сума от мнения, които антропософите трябва да имат. От антропософите никога не трябва да се чува: "Ние знаем това", "Ние отхвърляме онова". Нещо подобно може да възникне естествено в резултат от антропософското действие, но никога не трябва да се излага като антропософска "програма". Може само да каже: "Антропософията е там. Тя е придобита с постоянно усилие. Аз съм тук, за да може постигнатото да стане достояние на света". Все още в антропософските кръгове твърде малко се усеща, че разликата между двете преценки е като разликата между деня и нощта. Иначе непрекъснатото ще се чува гротескната забележка: "Антропософското общество счита това или онова". В действителност подобна забележка е безсъдържателна.

Ако с намерение да добие ясна представа за антропософията, човек зададе да кажем следния въпрос: "Какво е мнението или жизнената позиция на този или онзи, който е записан като член на Антропософското общество?" той би поел в напълно погрешна посока за разбиране естеството на Антропософията. Все пак много желаещи да бъдат дейни членове се държат по такъв начин, че появата на подобен въпрос е неизбежна. По-скоро трябва да възникне мнението: "Антропософията съществува в света и Антропософското общество осигурява възможност за запознаване с нея".

Всеки който влиза в това Общество трябва да има чувството: "Аз влизам просто, за да опозная Антропософията". Раждането по правилен начин на това чувство зависи от отношението на желаещите да бъдат дейни антропософи. Но често се получава нещо напълно различно. Хората се страхуват от присъединяване към Обществото, защото от отношението на желаещите да бъдат дейни членове те получават впечатлението, че с най-вътрешното ядро на своята душа трябва да приемат определени догми. И естествено те се отдръпват с уплаха.

Необходима е добра воля, за да бъде заличено това впечатление. Много от тези желаещи да бъдат дейни членове си мислят следното: "Да, ако се приемат хора в Обществото само, за да се запознаят в него с Антропософията, те отново ще го напуснат, когато научат това, което са желали и ние никога няма да има ме компактно Общество".

Но това няма да се случи, ако Антропософското общество бива правилно разбирано от членовете си. А ще се случва непрекъснато, ако направи членството в него зависимо от признаването на дори най-малката догма. В тази връзка всяка точка от една "програма" е догма.

Ако членовете просто се насочат към запознаване с Антропософията по силата на членството си, тогава дали ще останат в Обществото или не, ще зависи от нещо напълно различно, а именно от това дали имат надежди да научават в него все повече и повече.

Това отново ще зависи от факта, дали ядрото на Обществото е наистина живо или е мъртво, и дали в обкръжението му съществуват условия то да не замре, когато се опита да разрасне. Грижа на ръководството на Гьотеанума е неговото поддържане. То не администрира догми, а само се чувства като носител на едно духовно съдържание, чиято ценност напълно съзнава и работи за неговото разпространение. То се радва на всеки човек, който дойде и каже: "Искам да взема участие в това, което правите". Това дава жива форма на Антропософското общество. И тя ще се запази жива, ако общото отношение и начин на работа на всички желаещи да съдействат членове е в унисон с Ръководството на Гьотеанума.

Всичко, което е оправдано да се назове "доверие" вътре в Обществото, може да процъфтява само на такава основа. Ако тя съществува, няма отново и отново Антропософското общество да се представя пред света като нещо напълно различно от това, което то наистина е.

Твърде добре ми е известна присъдата, която много желаещи да бъдат дейни членове ще дадат, когато четат това. Те ще кажат: "Това ние не го разбираме. Сега наистина не знаем какво действително се иска". Но да се каже това е възможно най-лошото предубеждение. Горните думи изискват само да бъдат прочетени точно и тогава ще се открие, че те не са нито неопределени, нито двусмислени. Да се улови духът им действително изисква фино чувство за разбиране. А то със сигурност не трябва да липсва у тези, които желаят да бъдат дейни в Обществото.

13 юли 1924

ДО ВСИЧКИ ЧЛЕНОВЕ

ПИСМО X V I I

ОТНОСНО РАЗБИРАНЕТО НА ДУХА И СЪЗНАТЕЛНОТО ИЗЖИВЯВАНЕ НА СЪДБАТА

Изложенията и наблюденията, които тук се отправят към членовете трябва да повлияят за даване на по-нататъшна насока на размислите им върху определени акценти.

Разбирането на антропософското познание може да продължи, ако пред човешката душа постоянно се излага връзката, която съществува между човека и света.

Когато човек обръща вниманието си към света, в който се ражда и умира, на първо място той разполага с пълнотата на сетивните впечатления. Върху тези впечатления той изгражда своите мисли.

Навлезе ли в съзнанието и следното: "Аз образувам мисли за това, което сетивата ми откриват като свят", човек вече е стигнал до точката, когато да може да се самосъзерцава. Може да си каже: "В моите мисли живее Азът. Светът ми дава възможност да изживея себе си в мисли. Аз откривам себе си в моите мисли те, с които съзерцавам света".

И продължавайки да разсъждава така, той престава да бъде съзнателен за света. И тогава в него навлиза Азът. Той престава да има пред себе си света, а започва да изживява своето себе.

Ако вниманието се обърне към вътрешния живот, в който светът се отразява, тогава в съзнанието изплуват събития от съдбата на човека, до които себето е доплувало от точката във времето, до която паметта може да се върне. Човек изживява своето съществуване в последователността на своята съдба.

При осъзнаването на мисълта "Аз, със своето себе, изживях една съдба", човек вече е достигнал до точката да започне да съзерцава света. Той може да си каже: "В съдбата си аз не бях сам. В моето изживяване взе участие и света. Аз пожелах едно или друго и светът се вля в моята воля. Аз откривам света във волята си, като изживявам тази воля чрез самонаблюдение."

Продължавайки по този начин да навлиза в съществуването си, човек изгубва себето от съзнанието си и в него навлиза света. Той престава да изживява себе си и започва истински да осъзнава света.

"Изпращам мислите си навън в света и там откривам себе си. Потъвам в себе си и така откривам света". Ако човек усети това достатъчно силно, той ще се окаже част от голямата загадка за Човека и Света.

Защото чувството, че човек се терзае, за да разбере света чрез мислене и в края на краищата в това мислене освен себе си да не открие нищо друго, това води до появата на първата голяма загадка. В самия себе си да почувстваш как си формиран от съдбата и в това формиране да усещаш прилива на световните събития, това е втората голяма загадка.

В изживяването на тази загадка за Човека и Света се поражда зародишът на душевното състояние, в което човек може да се изправи пред антропософията така, че във вътрешното си същество да получи от нея едно ярко провокиращо впечатление.

Защото Антропософията приема, че съществува духовно изживяване, при която светът не се изгубва в мисленето. В мисленето човек също живее. При медитирането има едно вътрешно изживяване, при което човек не изгубва сетивния свят, когато мисли, а печели Духа-свят.

Вместо да прониква в егото, при което човек чувства, че сетивният свят потъва, той прониква в Духа-свят, в който егото се чувства стабилизирано.

По-нататък Антропософията показва, че има една опитност на съдбата, при която човек не изгубва себето. В съдбата човек също все пак може да се изживее като деятелен. Антропософията, в безпристрастно и не егоистично наблюдение над човешката съдба, посочва една опитност, при която човек се учи да обича света, а не само собственото си съществуване. Вместо да се вижда в света, който носи егото на вълните на щастие и нещастие, човек открива егото, доброволно "желаещо" да формира своята съдба. Вместо да се блъска със света, при което егото се разбива на парчета, човек прониква в себе си, където се чувства обединен с хода на събитията в света.

Съдбата на човека идва към него подготвена от света, който му се разкрива чрез сетивата. Ако тогава той открие собствената си дейност в работата на съдбата, истинското му себе се изправя пред него не само от вътрешното му същество, но също и от сетивния свят.

Ако човек е способен да чувства, колкото и тихо да е това, как в себето му светът възниква като духовност и както работи в света на сетивата, тогава той вече се е научил да разбира антропософията правилно.

Защото тогава той ще осъзнае, че в Антропософията е възможно да се опише Духът-свят, който себето да може да разбере. И това осъзнаване ще му позволи да разбере, че в сетивния свят себето също може да бъде намерено, по начин различен от самовглъбяването. Антропософията намира себето като показва как сетивният свят разкрива на човека не само сетивни възприятия, но също и влияния, следващи от живота преди раждането на земята и от предишни земни животи.

Сега човекът вече може да се вижда в сетивния свят и да каже: "Той съдържа не само цвят, звук и топлина. В него действат опитностите, преминали от тези души преди сегашния им земен живот". И той може да погледне в себе си и да каже: "Това не е само моето себе, там се разкрива откровението на духовния свят".

С такова разбиране, човек, докоснат от световните и човешки загадки, може да срещне Посветения, който според своето проникновение, е длъжен да говори за външния свят на сетивата, разкриващ не само сетивни възприятия, но също и за впечатленията от извършеното от човешките души в живота преди раждането и в предишни земни животи. Той трябва да разкаже за света на вътрешното себе, разкриващ духовни събития, които произвеждат толкова въздействащи впечатления, колкото и възприятията на сетивния свят.

Желаещите да бъдат дейни членове трябва съзнателно да станат посредници между това, което питащата човешка душа чувства като загадки на Човека и Вселената и това, което има да изложи познанието на Посветения, когато чрез съдбата на хората очертава един преминал свят, и когато чрез душевното укрепване, се отваря възприятието за един духовен свят.

По този начин чрез работата на деятелно устремените членове Антропософското общество може да стане истинско подготвително училище за училището на Посветените. Намерението на Коледната Асамблея бе да покаже това много силно. И всеки, който истински разбира какво означава тя ще продължи да го отбелязва, докато достатъчното му разбиране не донесе отново на Обществото нови задачи и възможности.

10 август 1924

ДО ВСИЧКИ ЧЛЕНОВЕ

ПИСМО X V I I I

ОТНОСНО ИЗПОЛЗВАНЕТО НА "РЪКОВОДНИТЕ МИСЛИ"

Тези, които искат да вземат дейно участие в Движението могат да намерят в Ръководните мисли, издадени от Гьотеанума, импулс и стимул да внесат единност в съдържанията на антропософската дейност.

Като ги получават всяка седмица, те ще намерят ръководство за задълбочаване на своето разбиране на материала, който вече е на разположение в лекционните цикли и ръководство за влагане на определен ред и хармония в предлагането му по време на груповите срещи.

Без съмнение по-желателно е изнасяните в Дорнах лекции да бъдат разпространявани едновременно на всички отделни групи. Но трябва да припомним какви сложни технически приготовления изисква подобно начинание. Ръководството на Гьотеанума прави всичко възможно в тази насока и за в бъдеще ще прави все повече. Но трябва да пресметнем съществуващите възможности. Целите, които намериха израз на Коледното Учредително събрание ще бъдат осъществени. Но ние се нуждаем от време.

Понастоящем предимство имат тези групи, чиито членове посещават Гьотеанума, слушат лекциите там и могат да отнесат обратно в групите си тяхното съдържание. Групите трябва да признаят, че изпращането на членове в Гьотеанума по този начин е нещо добро. От друга страна обаче, работата, вече постигната в Антропософското общество и въплътена в издадените лекционни цикли и отделни лекции, не трябва да бъде подценявана. Ако вземете тези лекционни цикли и от заглавията си припомнете това, което се съдържа в тази или онази лекция и тогава се върнете към Ръководните Мисли, ще откриете, че срещате едно нещо в един

лекционен цикъл и друго в друг, което по-пълно ги обяснява. Чрез едновременно четене на от къси, които са разделени в различните лекционни цикли, вие ще откриете правилните гледни точки за обясняване и развиване на тези Ръководни Мисли.

В Антропософското общество ще действаме като истински прахосници, ако оставим отпечатаните лекционни цикли напълно неизползвани и винаги искаме да чуем "най-новото" от Гьотеанума. И веднага ще се разбере, че всяка възможност за отпечатването на тези цикли ще замре, ако те не се използват истински.

Друга гледна точка също подлежи на разглеждане. При разпространяване съдържанието на Антропософията на първо място е необходима съвест и силно чувство за отговорност. На това, което се казва за духовния свят трябва да се придаде такава форма, че образите на духовните факти и същества да не бъдат изложени на недоразумения. Всеки, който чува лекция в Гьотеанума получава непосредствено впечатление. Ако той повтори съдържанието на това, което е чул, впечатлението може да отзвучи в него; и тогава той самият е в състояние да формулира нещата така, че те да бъдат правилно разбрани. Но ако то е повторено от втора или трета ръка възможността за промъкване на неточности обаче става все по-голяма. Всички тези неща трябва да се знаят.

Вероятно следващата гледна точка е най-важната. Антропософското съдържание не трябва да бъде само външно чуто или прочетено, а трябва да бъде прието от живата душевна същност. В по-нататъшното мислене и чувстване лежи нещо, което е съществено. Ръководните Мисли трябва тъкмо това да подбудят в по следвалото им отпечатване и разпространение като лекционни цикли. Ако тази гледна точка се вземе прекалено слабо предвид, тогава и напред ще липсва проявяването на същността на антропософията чрез Антропософското общество. Макар и с известно право някои казват: "Каква е моята полза да чуя всички тези неща за духовните светове, ако самият аз не мога да виждам в тях?" Този, който казва това не разбира, че такова виждане бива подпомогнато, когато обработката на антропософското съдържание се извършва по разяснения тук начин. Лекциите в Гьотеанума се изнасят така, че съдържанието им да продължи да живее и работи свободно в умовете на слушателите. Същото се отнася и за съдържанието на лекционните цикли. Те не съдържат никакъв мъртъв материал, съобщен само външно, а материал, който когато е разгледан от различни страни, стимулира виждането на духовните светове. Не трябва да се мисли, че човек слуша съдържанието на лекциите, а отделно постига познание за висшите светове чрез медитация. По този начин той никога няма да постигне истински напредък. Тези две неща трябва да действат заедно в душата. Упражнение за ду-

шата също е по-нататъшното размишление върху антропософските идеи, както и тяхно то душевно усвояване. Един човек израства в духовния свят с отворени очи, ако използва Антропософията по този описан начин.

В Антропософското общество се отделя далеч по-малко внимание от необходимото на факта, че Антропософията не трябва да бъде сива теория, а истински живот. Истинският живот - това е нейното естество. И ако тя се превърне в сива теория, често това въобще не е по-добра, а по-лоша теория от други. Но тя става теория едва тогава, когато хората я превръщат в такава, когато я убиват. Все още не се разбира достатъчно добре, че Антропософията не е концепция за света, различна от останалите, а тя трябва просто да бъде приета по различен начин. Едва в този различен начин на приемане, човек разпознава и преживява нейната същност. Гьотеанумът трябва да се разглежда като необходимия център на антропософската работа и дейност, но не трябва да губим от погледа си, че преработеният в групите антропософски материал също трябва да бъде използван. Това, което е изработено в Гьотеанума може постепенно да се изяви от цялото Антропософско общество в пълен и жив смисъл, когато възможно най-голям брой членове от групите идват в Гьотеанума и участват възможно най-много в неговите дейности. Но всичко това трябва да се прави със сърце и ум. Само външното "съобщаване" на съдържанието от седмицата е безполезно. Ръководството на Гьотеанума ще има нужда от време и ще трябва да срещне разбиране от страна на членовете. Тогава то ще може да работи в съответствие с намерението на Коледното събрание.

Книгата съдържа 18-те писма, които Рудолф Щайнер пише до членовете на Единното Антропософското общество, след неговото учредяване по време на Коледното събрание 1924/24 в Дорнах, Швейцария. Писмата са писани през последните девет месеца от неговата публична дейност.

"И ето, сега идва едно Същество и ни отговаря, както в подобни случаи е ставало и преди: "Това, което търсите, вече не е тук. Но ако вие правилно вникнете в сърцата си, ще го намерите там - във вашите сърца".

Да, Антропософията наистина е стаена в човешките сърца. Необходимо е само те да се отворят по правилния начин. И тогава ние ще можем да проследим в напълно ясно съзнание онази мистерийна мъдрост, която в античните епохи беше овладява на инстинктивно, а не съзнателно".

д-р Рудолф Щайнер, 22 април 1924